Сабақтың барысы: 1. Ұйымдастыру кезеңі

2. Үй тапсырмасы

Тәуелсіз Қазақстанның Ата Заңы

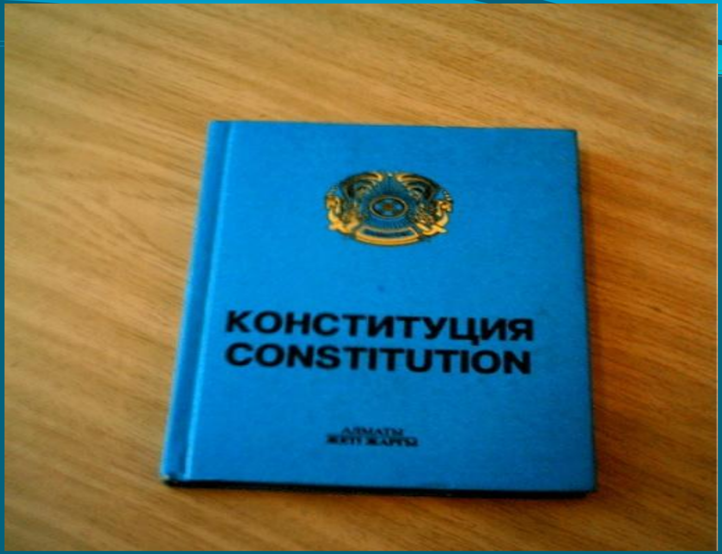

1993 жылы 28-ақпанда Қазақстан Республикасының Жоғарғы Кеңесі дербес, тәуелсіз меллекеттің тұңғыш Конституциясын қабылдады.

1995 жылы 30-тамызда Қазақстан Республикасының жаңа Конституциясы Қабылданды.

Тапсырма: Венн диаграммасы

Конституция

Тұңғыш　　　　　Жаңа

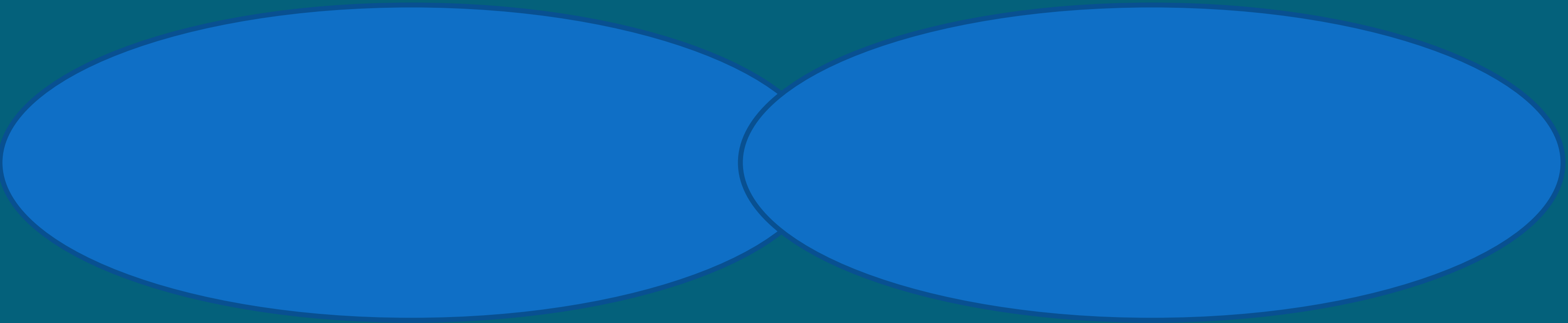

Т	Білдіреді теңдікті
Ә	Әдептілік әлдікті
У	Уайымсыз уақытты
Е	Егемендік елдікті
Л	Дейді лағып,лепірме
С	Сенімділік секілді ең,
І	Ілтипат пен ізет қой
З	Зиялылық тілек қой
Д	Шақырады достыққа
І	Ілкімді боп саттыққа
К	Дейді күн бол көктегі Көз алартпа көршілерге қол сұқпа

Енді бүгін өлген Туым тірілді,
Әнұранын жалғап алды ғұмырды,
Босағада қалып келген елтаңбам
Баяғыша төріме кеп ілінді.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯСЫНАН:

9-бап.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері – Туы, Елтаңбасы және Әнұраны бар. Олардың сипаттамасы және ресми пайдалану тәртібі конституциялық заңмен белгіленеді.

34-бап.

Әркім Республиканың мемлекеттік рәміздерін құрметтеуге міндетті.

Сабақ тақырыбы: §57. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК РӘМІЗДЕРІ

.

Сабақтың мақсаты:

Білімділік: оқушыларға рәміздер жайлы мағлұмат беру, еліміздің негізгі белгілері болып табылатын мемлекеттік рәміздерімен таныстыру, олардың маңызын түсіндіру, рәміздер тарихымен таныстыру.

Дамытушылық: рәміздер жайлы білімдерін дамытуға көмектесу. Олардың маңызын түсіндіру арқылы өз бетімен түсіну қабілеттерін дамыту, шығармашылық әрекеттерін жетілдіруге көмектесу.

Тәрбиелік: мемлекттік рәміздердің маңыздылығын түсіндіре отырып оны құрметтеуге үйрету, рәміздерді әрқашанда қастерлеп, мақтан тұтуға шақыру. Отанға, елге деген сүйіспеншілігін арттыру, патриоттық, азаматтық рухқа тәрбиелеу.

Сабақтың түрі: **Аралас сабақ**

Әдісі: СКТ арқылы талдау, талқылау.
Топпен жұмыс. Өздік тапсырма. Тест.

Көрнекілік: мемлекеттік рәміздер (елтаңба, ту, әнұран) , Қазақстан картасы.
ҚР Конституциясы - 9 бап. 34бап.

3. Жаңа сабақ

Жоспар

- Рәміз белгілер ұғымы
- Қазақстан елінің рәміз белгілерінің тарихы
- Қазақстан Республикасының рәміздері

Рәміз белгілер ұғымы

Рәміз →

Дүние жүзі → мемлекттер саны → 224

Рәміздер → Елтаңба

Рәміздер → Ту

Рәміздер → Әнұран

көтеріледі → олимпиада жеңімпаздары анықталған кезде

көтеріледі → мемлекет басшысының сапары кезінде

Геральдика →

Виксикология →

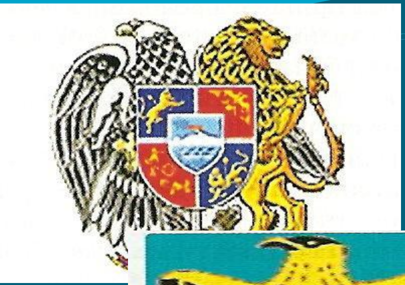

REPUBLIKA NG PILIPINAS

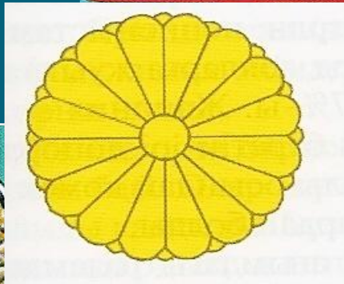

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫ
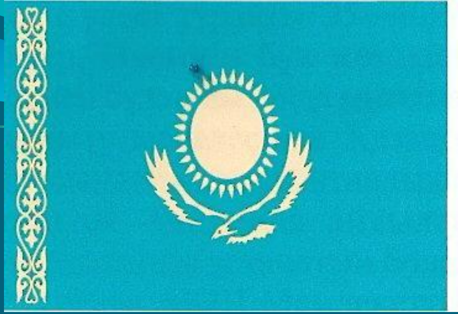

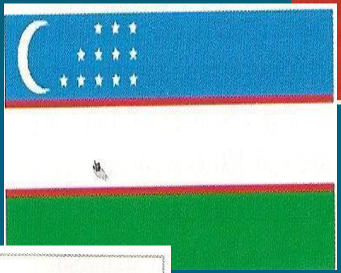

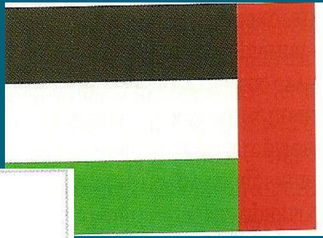
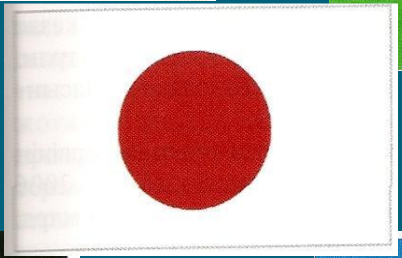

ҚАЗАҚСТАН
ПЕТРОПАВЛОВСК
СОЛТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ
СЕРГЕЕВКА
РУДНЫЙ
ҚОСТАНАЙ
КӨКШЕТАУ
ЩУЧИНСК
СТЕПНЯК
МАКИНСК
СТЕПНОГОРСК
ПАВЛОДАР
ЛИСАКОВСК
ЖІТІҚАРА
ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ
АҚМОЛА ОБЛЫСЫ
АҚКӨЛ
ЕСІЛ
АТБАСАР
ЕРЕЙМЕНТАУ
ЕКІБАСТҰЗ
ПАВЛОДАР ОБЛЫСЫ
КУРЧАТОВ
ДЕРЖАВИНСК
АСТАНА
СЕМЕЙ
ӨСКЕМЕН
ШАР
ОРАЛ
АҚСАЙ
БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ
АҚТӨБЕ
ХРОМТАУ
АЛҒА
ҚАНДЫАҒАШ
ТЕМІР
ЕМБІ
Индербор
АТЫРАУ ОБЛЫСЫ
Мақат
АТЫРАУ
АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ
ШАЛҚАР
АРАЛЫҚ
Теңіз көлі
ТЕМІРТАУ
ҚАРАҒАНДЫ
ШАХТИНСК
ҚАРҚАРАЛЫ
ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ
АЯКӨЗ
СӘТБАЕВ
ЖЕЗҚАЗҒАН
ҚАРАЖАЛ
ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫ
БАЛҚАШ
Балқаш көлі
ҮШАРАЛ
АРАЛ
Бейнеу
ҚАЗАЛЫ
БАЙҚОҢЫР
ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫ
ҚЫЗЫЛОРДА
АРАЛ ТЕҢІЗІ
АҚТАУ
МАҢҒЫСТАУ ОБЛЫСЫ
ЖАҢАӨЗЕН
ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫ
АЛМАТЫ ОБЛЫСЫ
ТАЛДЫҚОРҒАН
ТЕКЕЛІ
ЖАРКЕНТ
ҚАПШАҒАЙ
ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ
КЕНТАУ
ЖАҢАТАС
ТҮРКІСТАН
ҚАРАТАУ
ТАРАЗ
ШУ
ЕСІК
ТАЛҒАР
ҚАСКЕЛЕҢ
АЛМАТЫ
АРЫС
ШЫМКЕНТ
ЛЕНГЕР
ШАРДАРА
САРЫАҒАШ
ЖЕТІСАЙ
ӨЗБЕКСТАН
ТҮРІКМЕНСТАН
ҚЫРҒЫЗСТАН
ТӘЖІКСТАН

Мемлекетіміздің нышандары

Қазақстан Республикасының Президенті- Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев

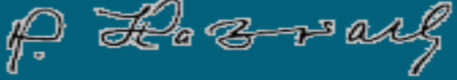

Қазақстан Республикасының Әнұраны

Елтаңба

Ту

Мемлекетіміздің нышандары

Олимпия чемпионы, Баркер кубогының иегері, боксшы Б.Артаев (Афины, 2004)

Байрақ → «Ұшына шүберек байлаған найза »
(М.Қашғари)

Қан майданда жан берісіп, жан алысқан жаунгерлерді бір-бірінен айыратын белгі

«Бөрілі байрақ»

→ ежелгі ғұндар
→ түркілер
→ қазақ рулары → Шапыраштты

Бөліктері

жылқының құйрығы
терісімен
найза
ұшар басында бөрінің бейнесі

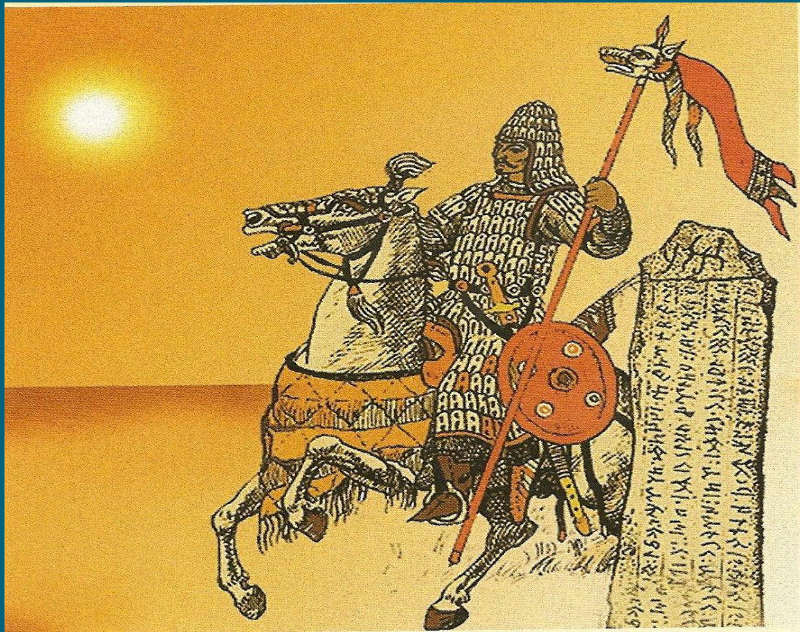

Қазақ елі рәміз белгілерінің тарихынан

Түркі кезеңіндегі рәміз – белгілер, таңбалар

ежелгі дүние → Ғұн империясы

Байрақ → орта ғасыр → Батыс түрік «Он оқ будун»

рәміз ұран

қағантаттары

туы «Қош жалау»

(қасқыр бейнелі)

Қарлұқ Түркеш

VI-VII ғас. «Бөрілі байрақ»

Керей

мемлекеттері → Найман

Алтын Орда

Кейінгі орта ғасыр нышан белгілері болды

Ақ Орда

Сақ жауынгерлері (Қ.С. Ахметжановтың реконструкциясы бойынша)

1. Ұлы Ғұн қағандығы (б.з.д. 216 - 204)

2. Батыс Ғұн қағандығы (48 - 216)

3. Шығыс Ғұн қағандығы (375 - 454)

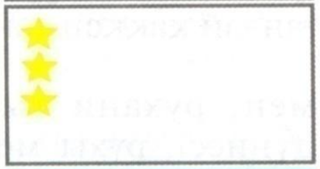

4. Ақ Ғұн қағандығы (420 - 562)

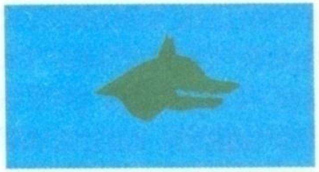

5. Көктүркі қағандығы (552 - 743)

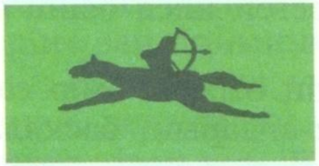

6. Авар қағандығы (565 - 803)

7. Хазар қағандығы (651 - 983)

8. Ұйғыр мемлекеті (744 - 1355)

Алғашқы этностық-мәдени нышандар

9. Қарахандар мемлекеті (940 - 1040)

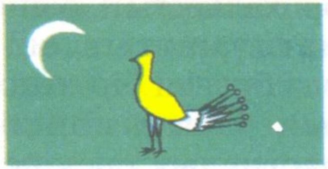

10. Ғазнауи мемлекеті (963 - 1183)

11. Ұлы Селжұқ қағандығы (1040 - 1157)

12. Хорезм мемлекеті (1157 - 1231)

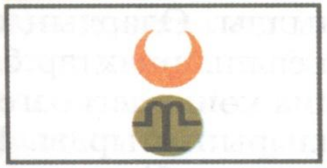

13. Алтын Орда мемлекеті (1236 - 1502)

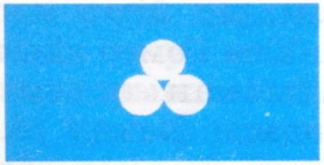

14. Ақсақ Темір мемлекеті (1368 - 1501)

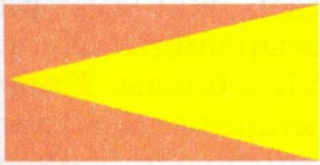

15. Бабыр мемлекеті (1526 - 1858)

16. Осман мемлекеті (1299 - 1922)

Алғашқы этностық-мәдени нышандар (жалғасы)

Ру таңбалары

Таңба → герб («ербо»-неміс т.)

«Ел билеушілердің ерекше белгілері”
(М.Қашғари)

Орта ғасыр
→ «абақ»
→ «тарақ»

→ Бетпақдала → «Таңбалы тас» → 500 сурет
→ (көне сына жазуына ұқсас)

Ру ұрандары

- найман → «Қабанбай»
- албан → «Райымбек»
- беріш → «Ағатай» т.б.

Ұран → адамдарды ортақ әрекетке, іс-қимылға жұмылдыруға арналған атау.

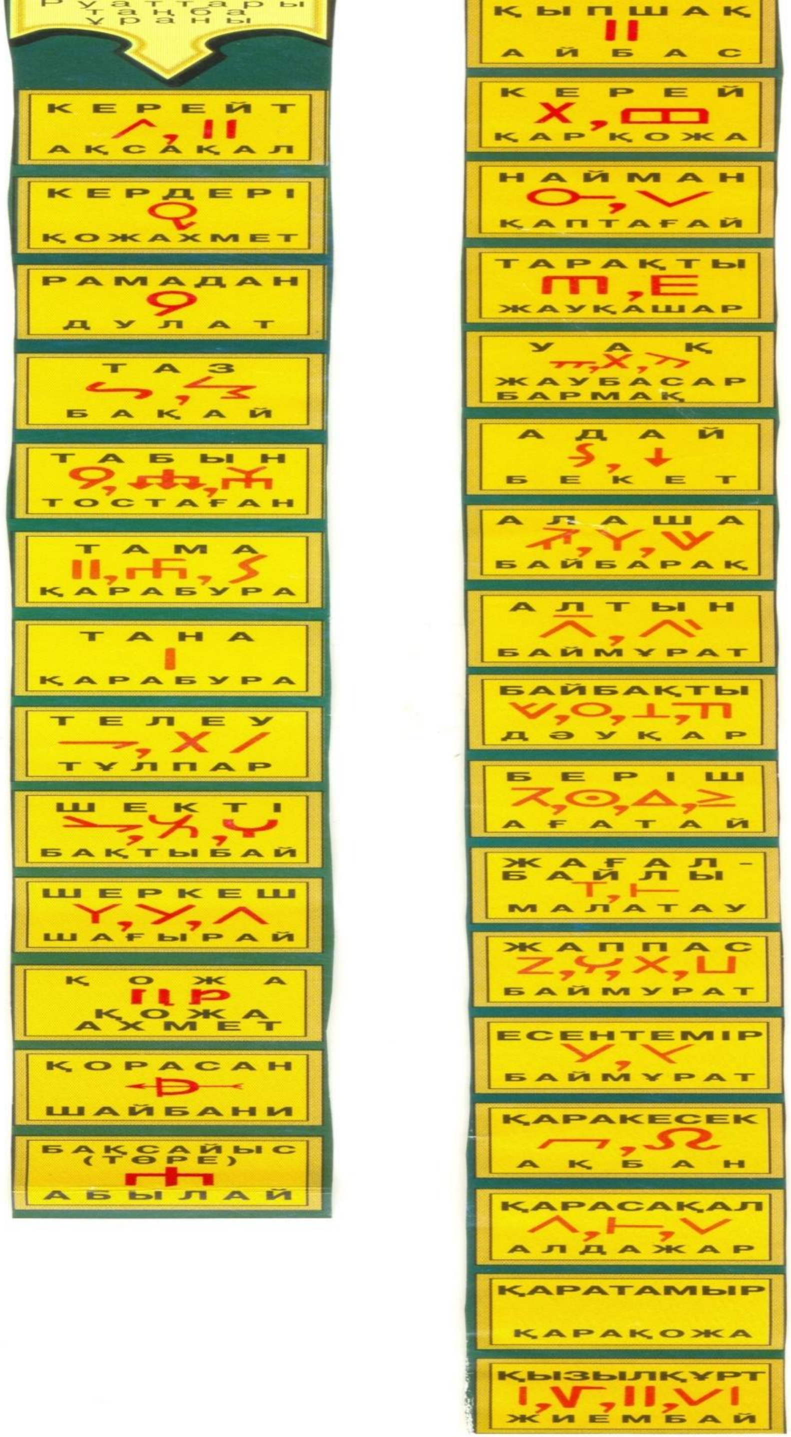
Руаттары таңба ұраны
КЕРЕЙТ
АҚСАҚАЛ
КЕРДЕРІ
ҚОЖАХМЕТ
РАМАДАН
ДУЛАТ
ТАЗ
БАҚАЙ
ТАБЫН
ТОСТАҒАН
ТАМА
ҚАРАБУРА
ТАНА
ҚАРАБУРА
ТЕЛЕУ
ТҰЛПАР
ШЕКТІ
БАҚТЫБАЙ
ШЕРКЕШ
ШАҒЫРАЙ
ҚОЖА
ҚОЖА АХМЕТ
ҚОРАСАН
ШАЙБАНИ
БАҚСАЙЫС (ТӨРЕ)
АБЫЛАЙ
ҚЫПШАҚ
АЙБАС
КЕРЕЙ
ҚАРҚОЖА
НАЙМАН
ҚАПТАҒАЙ
ТАРАҚТЫ
ЖАУҚАШАР
УАҚ
ЖАУБАСАР БАРМАҚ
АДАЙ
БЕКЕТ
АЛАША
БАЙБАРАҚ
АЛТЫН
БАЙМҰРАТ
БАЙБАҚТЫ
ДӘУҚАР
БЕРІШ
АҒАТАЙ
ЖАҒАЛ-БАЙЛЫ
МАЛАТАУ
ЖАППАС
БАЙМУРАТ
ЕСЕНТЕМІР
БАЙМҰРАТ
ҚАРАКЕСЕК
АҚБАН
ҚАРАСАҚАЛ
АЛДАЖАР
ҚАРАТАМЫР
ҚАРАҚОЖА
ҚЫЗЫЛҚҰРТ
ЖИЕМБАЙ

Таңбалы тас

"Таңбалы тас" ескерткіші

2000-ға

орта ғасырлар

ежелгі тас дәуірі

мәлімет

жуық сурет табылды

Алматы маңы

Аңырақай тауынан

ежелгі тулар тарихынан

эл. оқулық

Түбегі → ежелгі әскери термин
→ ту ұстайтын адам
→ ең беделді батырға жүктелетін міндет
→ алқалы жиында хан немесе ел оны таңдаған

Ордабасы
→ Жоңғарларға қарсы күрес
→ Әбілхайыр хан → бас әмірші
→ Бөгенбай батыр → түбегі

Қазақ хандығының белгі нышандары

Қазақ мемлекеті билеушілері

- Есім хан → XVII ғас → ту → қызыл
- Абылай хан → XVIII ғас → ту → ақ

Қан майдан. Суретші Т.Асықов

Кеңестік Қазақстанның рәміздер тарихы

Елтаңба қабылданды → 1925 ж. → Қазақ АКСР

Елтаңба қабылданды → 1937 ж. → Қазақ КСР

1940ж. → Елтаңба жазуы ауысты → латын → кириллицаға

Қызыл ту →
- бас көтеру ,күрес
- ерлік таныту
- қан
- от, жылу

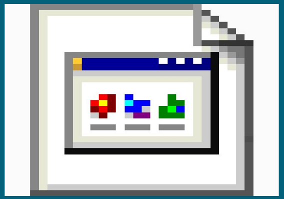

History.exe

Қазақстан Республикасының рәміздері

- Қазақстан Республикасы елтаңбасы
  - 1992ж. → авторлары → Ш.Уалиханов, Ж.Мәлібеков
- ҚР туы → 1992ж. маусым → Ш.Ниязбеков
- ҚР әнұран
  - тұңғыш → 1992ж. желтоқсан
  - жаңа → 2006ж.
    - авторлары → Н.Назарбаев, Ж.Нәжімеденов, Ш.Қалдыаяқов

Қазақстан Республикасының мемлекттік елтаңбасының авторла

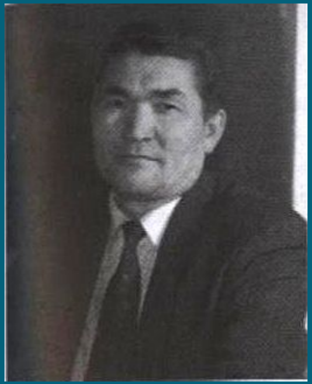

Жандарбек Мәлібекұлы Мәлібеков

- Қазақстан Республикасы Мемлекеттік елтаңбасының авторы, Өзбекстанға еңбегі сіңірген сәулетші.
- 1942 жылы Қызылорда облысындағы Жаңа қорған ауданының Екпінді ауылында дүниеге келді. Ташкент политехникалық институтының сәулет өнері факультетін бітірген. Ташкент қаласындағы ғылыми-зерттеу жобалау институтының қала құрлысы шеберқанасының жетекшісі, жобалар жөніндегі бас сәулетші.
- Әндіжан қаласындағы әуежай, Ташкенттегі Үкімет қонақ үйі, Ферғанадағы облыстық пошта, Самарқандтағы облыстық әкімшілік үйі, драма театры мен орталық кітапхана ғимараттарын, Ангрен, Ферғана және Самарқанд қалаларындағы бірқатар тұрғын үй аудандары құрылысын жобалауға қатысқан

Шот-Аман Ыдырысұлы Уәлихан

- Қазақстан Республикасы Мемлекеттік елтаңбасының авторы, Қазақстанға еңбегі сіңген сәулетші, Республика Мемлекеттік сыйлығының иегері. Белгілі қоғам қайраткері.
- 1932 жылы Көкшетау облысының (қазіргі Солтүстік Қазақстан облысы) Айыртау ауданындағы Сырымбет ауылында туған. Мәскеу архитектуралық институтын бітірді. "Қазақстан қала құрылысын жобалау" институтының қызметкері, Алматы қаласының бас сәулетшісінің орынбасары, Қазақстан Сәулетшілер одағы басқармасының төрағасы болды. Республикалық тарихи және мәдениет ескерткіштерін қорғау қоғамының төрағасы. Негізгі шығармашылық жұмыстары: Алматыдағы Шоқан Уәлиханов (1969), Әліби Жангелдин (1975), Тоқаш Бокин (1975) ескерткіштері, "Динамо" стадионы құрлысының (шығармашылық топ құрамында) жобалары.
  Алматы Тәуелсіздік монументі авторлар ьобының жетекшісі (1998).

Қазақстан Республикасының мемлекеттік туының авторы

- **Шәкен Оңласынұлы Ниязбеков**
  Қазақстан Республикасы Мемлекеттік туының авторы. Қазақстанға еңбегі сіңген өнер қайраткері. Қазақстан дизайн өнерінің негізін қалаушылардың бірі.
  1938 жылы 12 қарашада Тараз қаласында дүниеге келді. В.И.Мухин атындағы Ленинград жоғары көркемөнер өнеркәсіп училищесін бітірген. Алматы қаласының бас суретшісі.
  Негізгі шығармашылық жұмыстары: Тараз қаласындағы Ш.Уәлиханов атындағы кинотеатрдың кешенді дизайны (1979, А.Симоновпен, В.Кузьминмен бірге), "Волоколам бағытында. Генерал-майор И.Панфилов пен қолбасшы Б.Момышұлы ескерткіші (1985)", "Жамбыл", "Ана болу бақыт", "Шоқан Уәлиханов", т.б. көркем полотнолар.
  Алматы қаласы елтаңбасының авторы.
  Чехословакияда өткен Халықаралық байқаудың алтын медалін (1961) және Санкт-Петербургте өткен плакаттар байқауының бірінші жүлдесін (1982) жеңіп алған.

Қазақстан Республикасы Мемлекеттік Әнұранының мәтіні

Сөзін жазған – *Жұмекен НӘЖІМЕДЕНОВ*
Нұрсұлтан НАЗАРБАЕВ
Әнін жазған – *Шәмші ҚАЛДАЯҚОВ*

Алтын күн аспаны,
Алтын дән даласы,
Ерліктің дастаны
Еліме қарашы!
Ежелден ер деген,
Даңқымыз шықты ғой.
Намысын бермеген,
Қазағым мықты ғой!
Қайырмасы:
Менің елім, менің елім,
Гүлің болып егілемін,
Жырың болып төгілемін, елім!
Туған жерім менің – Қазақстаным!
Ұрпаққа жол ашқан,
Кең байтақ жерім бар.
Бірлігі жарасқан,
Тәуелсіз елім бар.
Қарсы алған уақытты,
Мәңгілік досындай.
Біздің ел бақытты,
Біздің ел осындай!
Қайырмасы:
Менің елім, менің елім,
Гүлің болып егілемін,
Жырың болып төгілемін, елім!
Туған жерім менің – Қазақстаным!

Шәмші ҚАЛДАЯҚОВ

Жұмекен НӘЖІМЕДЕНОВ

1.mp3

Қазақстан Республикасы мемлекеттік әнұранының (мәтіні) авторы

Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев

- Қазақстан Республикасы Мемлекеттік Гимнінің (мәтіні) авторы, ҚР Президенті, экономика ғылымының докторы, профессор, ҚР Ұлттық Ғылым академиясының, Халықаралық инженерлік академиясының, Ресей әлеуметтік ғылымдар академиясының толық мүшесі.
- 1940 жылы Алматы облысы Қарасай ауданының Шамалған ауылында дүниеге келген. Днепродзержинск техникалық училищесін (1960), Қарағанда металлургиялық комбинаты жанындағы жоғары техникалық оқу орнын (1965), КОКП ОК жанындағы Жоғары партия мектебін (1976) бітірген.
- 1989 жылдың маусым айынан 1991 жылдың қыркүйегіне дейін Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің 1-хатшысы, 1990 жылдың ақпан айынан сәуірге дейін Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің төрағасы. 1990 жылдың сәуірінен Қазақ КСР 12-шақырылған Жоғарғы Кеңесінің 1-сессиясында Қазақ КСР-інің Президенті болып саналды. 1991 жылы 1 желтоқсанда бүкілхалықтық сайлау қортындысы бойынша ҚР-ның. Президенті болып сайланды. 1995 жылдың 29 сәуіріндегі бүкілхалықтық референдум нәтижесі бойынша оның Президенттік өкілеттігі 2000 жылға дейін ұзартылды. 1998 жылдың 8 қазанында ҚР Парламенті ҚР Конституциясына сәйкес Президентік өкілеттік мерзімін қысқарту туралы шешім қабылдап, 1999 жылдың 10 қантарына жаңа Президент сайлауын белгіледі. Қазақстан тарихында тұңғыш рет баламалы негізінде /4 үміткер/ өткен осы сайлауда Н.Ә. Назарбаев алдағы жеті жылға ҚР-ның Президенті болып сайланды.
  2005 жылдың 4 жетоқсанында өткен бүкілхалықтық сайлауда 5 үміткердің ішінде Н.Ә.Назарбаев 90 пайыз дауыс жинап, тағы да жеңіске жетті.
  Еңбектері: "Тарих толқынында", "Ғасырлар тоғысында", "Сындарлы он жыл", "Бейбітшілік кіндігі"

Қазақстан Республикасының рәміздері

Тапсырма. Тәуелсіздік рәміздерін сипаттау

Қосымша әдебиеттермен жұмыс

I. Топ → Ту → ҚР Тәуелсіздік рәміздері

II. Топ → Елтаңба → Елтану әліппесі

III. Топ → Әнұран → ҚР Мемлекеттік әнұран

} Е. Шаймерденов

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ТУЫ – ***Қазақстан Республикасының мемлекеттік негізгі рәміздердің бірі. ҚР Президентінің "Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздері туралы" конституц. заң күші бар Жарлығымен (24.1.1996) белгіленген. Мемл. ту көгілдір түсті тік бұрышты кездеме. Оның ортасында арайлы күн, күннің астында қалықтаған қыран бейнеленген. Ағаш сабына бекітілген тұста — ұлттық оюлармен кестеленген тік жолақ өрнектелген. Күн, арай, қыран және ою-өрнек — алтын түсті. Тудың ені ұзындығының жартысына тең. ҚР мемл. туының авторы — суретші Шәкен Ниязбеков.***

Көк → тәңірлік түс (тотемдік мәні бар)

→ ұлттық бояу реңі

→ күн образы → байлық, береке

→ бүркіт бейнесі → өкімет билігін паш етеді, көрегендік, кеңдік

→ ұлттық өрнек → қолданбалы өнердің ең ұлы жетістігі, халық өмірінде тіршіліктің ажырамас серігі

Бірыңғай көк-көгілдір түс төбедегі бұлтсыз ашық аспанның биік күмбезін елестетеді және Қазақстан халқының бірлік, ынтымақ жолына адалдығын аңғартады. Бұлтсыз көк аспан бейбітшіліктің, тыныштық пен жақсылықтың нышаны болған. Түркі және әлемнің өзге де халықтарындағы көк түстің мәдени-семиотик. тарихына сүйене отырып, мемл. тудағы көгілдір түс Қазақстан халқының жаңа мемлекеттілікке ұмтылған ниет-тілегінің тазалығын, асқақтығын көрсетеді деп қорытуға болады. Нұрға малынған алтын күн тыныштық пен байлықты бейнелейді. Күн — қозғалыс, даму, өсіп-өркендеудің және өмірдің белгісі. Қанатын жайған қыран құс — бар нәрсенің бастауындай, билік, айбындылық бейнесі. Ұлан-байтақ кеңістікте қалықтаған қыран ҚР-ның еркіндік сүйгіш асқақ рухын, қазақ халқының жан-дүниесінің кеңдігін паш етеді.

ҚАЗАҚСТАН

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ГЕРБІ,

ата — Қазақстан Республикасының негізгі мемлекеттік рәміздерінің бірі.

Р Президентінің “Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздері туралы” конституц. заң ... бар Жарлы белгіленген. ... т негізгі гербіні — ... — ... бті Шаңырақ — мемлекетті -негізі — юртбасыны бейнесі. Ша — ... Айнал ... сі іспетті, Ша — ... т ... басыны — ... д ер- ... ескен ж ... ке деген жасымас жігерді ... ны ... дікке, бостанды ... сты .

МЕНІҢ ҚАЗАҚСТАНЫМ

Алтын күн аспаны,
Алтын дән даласы,
Ерліктің дастаны
Еліме қарашы!
Ежелден ер деген,
Даңқымыз шықты ғой.
Намысын бермеген,
Қазағым мықты ғой!
Қайырмасы:
Менің елім, менің елім,
Гүлің болып егілемін,
Жырың болып төгілемін, елім!
Туған жерім менің – Қазақстаным!
Ұрпаққа жол ашқан,
Кең байтақ жерім бар.
Бірлігі жарасқан,
Тәуелсіз елім бар.
Қарсы алған уақытты,
Мәңгілік досындай.
Біздің ел бақытты,
Біздің ел осындай!
Қайырмасы:
Менің елім, менің елім,
Гүлің болып егілемін,
Жырың болып төгілемін, елім!
Туған жерім менің – Қазақстаным!

- **ӘУЕННЕН, СӨЗДЕН ТҰРАДЫ**
- **МАДАҚТАУ САРЫНЫ БАСЫМ**
- **МУЗЫКАЛЫҚ ҚҰРАЛ АРҚЫЛЫ ЖАСАЛАДЫ**
- **МАРШ ЖАНРЫНДА ОЙНАЛАДЫ**
- **ҚАЛҒЫҒАНДЫ ОЯТАДЫ**
- **МОЙЫҒАНДЫ ЖҰБАТАДЫ**
- **ТІЗЕРЛЕГЕНДІ ТІК ТҰРҒЫЗАДЫ**
- **ҰРАНДАҒАНДЫ АТҚА ҚОНДЫРАТЫНДАЙ АЙБАРЛЫ**
- **ХАЛЫҚТЫ ІЗГІ МАҚСАТТАРҒА ШАҚЫРАДЫ**
  - **ЕЛДІККЕ**
  - **ЕРЛІККЕ**
  - **БІРЛІККЕ**
- **ХАЛЫҚТЫҢ ЖАН ЖАЛАУЫ**
- **РУХАНИ ҚАЗЫНА**

- **Әнұран**-өлеңі мен әуені бір мүддеге қызмет етіп тұратын музыкалық поэтикалық шығарма.
- 18- ғасыр → «Елім- ай» → қаралы ән
- 20-ғасыр → "ҚР мемлекеттік әнұраны
- 21- ғасыр → «Менің Қазақстаным» → тәуелсіздік әні

«Гимн өлі, жансыз жанр емес, өзгерді, дамиды.

(Ә.Кекілбаев)

сөзбен тоқылған ел туы»

1723 жыл

- «Ақтабан шұбырынды»
- Қайғылы, қасіретті
- Қазақтар босқынға айналды
- Өз жерінен пана таппады
  - Оқиға

«Елім-ай»

Ән

- Мұңлы, зарлы
- Халық қайғысын жеткізді
- Өткен күндер тарихын ұмыттырмады
  - Әуен

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ӘНҰРАНЫ

Сөзін жазғандар: Мұзафар Әлімбаев, Қадыр Мырза Әлі,
Тұманбай Молдағалиев, Жадыра Дәрібаева.

Әнін жазғандар: Мұқан Төлебаев, Евгений Брусиловский, Латиф Хамиди.

Жаралған намыстан қаһарман халықпыз,
Азаттық жолында жалындап жаныппыз.
Тағдырдың тезінен, тозақтың өзінен
Аман-сау қалыппыз, аман-сау қалыппыз.

Қайырмасы: Еркіндік қыраны, шарықта,
Елдікке шақырып тірлікте!
Алыптың қуаты – халықта,
Халықтың қуаты – бірлікте!

Ардақтап анасын, құрметтеп данасын,
Бауырға басқанбыз баршаның баласын.
Татулық, достықтың киелі бесігі –
Мейірбан ұлы Отан, қазақтың даласы!

Қайырмасы: Еркіндік қыраны, шарықта,
Елдікке шақырып тірлікте!
Алыптың қуаты – халықта,
Халықтың қуаты – бірлікте!

Талайды өткердік, өткенге салауат,
Келешек ғажайып, келешек ғаламат!
Ар-ождан, ана тіл, өнеге-салтымыз,
Ерлік те, елдік те ұрпаққа аманат!

Қайырмасы: Еркіндік қыраны, шарықта,
Елдікке шақырып тірлікте!
Алыптың қуаты – халықта,
Халықтың қуаты – бірлікте!

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ӘНҰРАНЫ

Өлеңін жазғандар: Жұмекен Нәжімеденов
Нұрсұлтан Назарбаев

Алтын күн аспаны,
Алтын дән даласы,
Ерліктің дастаны –
Еліме қараңыз!
Ежелден ер деген,
Даңқымыз шықты ғой.
Намысын бермеген,
Қазағым мықты ғой.

Қайырмасы:
Менің елім, менің елім,
Гүлің болып егілемін,
Жырың болып төгілемін, елім!
Туған жерім менің – Қазақстаным!

Ұрпаққа жол ашқан,
Кең байтақ жерім бар.
Тірлігі жарасқан,
Тәуелсіз елім бар.
Қарсы алған уақытты,
Мәңгілік досындай.
Біздің ел бақытты,
Біздің ел осындай!

Қайырмасы:
Менің елім, менің елім,
Гүлің болып егілемін,
Жырың болып төгілемін, елім!
Туған жерім менің – Қазақстаным!

«Менің Қазақстаным» әнұранының тарихы.

→ жарты ғасыр елмен бірге жасап келеді

→ тың игерушілерге арналған ән

→ 20 жолда → 59 сөз → 25 өзгерді

→ халықпен бірге туындалған шығарма

→ 2006 жыл 6 қаңтар Үкімет ұсынысы → Мемлекеттік әнұранның әуені мен мәтінін жаңарту

→ 2006 жыл 7 қаңтар → Елбасының өзгерісті қолдауы туралы Заңға қол қоюы

→ Тәуелсіздік пен егемендіктің рәмізі

→ ресми нышанға айналды

→ 2006 жыл 11 қаңтар Астана → Ақордада алғаш орындалды

→ ҚР Конституцияда әнұранының музыкалық редакциясы туралы

→ Заңмен бекітілген.

Бекіту сұрақтары: **Тест**

1. Қазіргі кезде дүние жүзінде мемлекеттер саны
а) 220 ә)224 б)230 в)234

2. Ертаңбаларды зеттейтін ғылым
а) нумизматика ә)виксикология б) геральдика в)этнография

3. 635 жылы Батыс Түрік қағанатының құрылтайында қабылданған рәміз ұран.
а) «Қош жалау» ә) «Он оқ будун» б) «бес тайпа дулуби»
в) «бес тайпа нушуби»

4. Батыс Түрік қағанатының туы.
а) қызыл ә) ақ б) көк в) жасыл

5. Қасқырдың басы бейнеленген тулар VI-VII ғасырда көне түрік мемлекеттерінде көп таралған. Бұл тулар қалай аталған?
а) Қасқырлы байрақ ә) Бөрілі байрақ б) көк байрақ в) байрақ

6. Туларды зерттейтін ғылым
а)виксикология ә) геральдика б)археология в)теология

7. Ежелгі тулардың тарихынан мәлімет беретін құнды дерек.

а) «Таңбалы тас» ескерткіші ә) Күлтегін ескерткіші

б) Тастағы жазу

8. Тас дәуірінен бастап орта ғасырлар кезеңіне дейінгі уақыттың 2000 жуық суреті салынған «Таңбалы тас» ескерткіш қайдан табылған?

а) Қаратау жотасынан

ә) Алматы маңы Аңырақай тауынан

б) Бетпақ даладан

в) Алматы маңы Есік қорғанынан

9. Абылай ханның жалауының түсі

а) көк ә) ақ б) қызыл в) сары

10. XVIII ғасырдағы қазақтың қаралы әні

а) Қарағым-ай ә) Елім-ай

б) Қайран елім в) Туған жерім

11. Соғыс кезінде шақыратын найман тайпасының ұраны

а) Райымбек ә) Қабанбай

б) Ағатай в) Абылай

12. 500-дей таңбалардың қашап салынған «Таңбалы тас» жартасы қай жерден табылды?

а) Бетпақдаладан ә) Райымбектен

б) Алматыдан в) Қаратаудан

13. Қазақстан Республикасының туы бекітілді:

а) 1992 ж. Маусым ә) 1992 ж. Шілде

б)1992 ж. Наурыз в) 1992 ж. Ақпан

Қорытынды

Үш ғасырға жуық уақыт бойы отаршылдықтың тауқыметін тартып, этнос ретінде шалажансар халге түскен қазақ халқын ел етіп, ТМД елдерінің аясындағы ең көп тілді, көп конфессиялы Қазақстанның еңсесін көтеріп, тәуелсіздік жолымен алып жүру міндетті – Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың мандайына жазылыпты. Бұл жолда да тәуелсіздікті тәу етететін, шынайы демократияға ұмтылған, ұлтаралық түсіністік пен достықты өмір салты еткен, болашағына сеніммен қадам басқан қазақстандықтардың символына айнала білді.

Мемлекеттік рәміздерді қадірлеу тәуелсіз Қазақстанның әрбір азаматтың қасиетті борышы. Мемлекеттік рәміздерді құрметтеу-елді, халықты, тарихты, әдеп – ғұрыпты, салт – дәстүрлерді қастерлеу болып табылады.

Әнұран орындалады.

1.mp3

- Бағалау
- Үйге: §57 оқу

Шығармашылық тапсырма:

1- топ ҚР. Мемлекеттік туы туралы

2-топ ҚР. Мемлекеттік елтаңбасы туралы

3-топ ҚР. Мемлекеттік әнұраның музыкалық редакциясы туралы

} ҚР. Заңымен бекітілуі

Әдебиеттер: (Е.Шаймерденов) {
Елтану әліппесі
ҚР-ның Тәуелсіздік рәміздері
ҚР Мемлекеттік әнұраны